

Från allmänheten.

Kommunalhuset i Hemse.

I tidningarna har jag sett, att Hemse kommun d. 20 maj med en kommunal högtidsmiddag kommer att inviga sitt nya kommunalhus. Då undertecknad för flera år sedan från allra första början framkommit med det förslaget att i en byggnad förena såväl de för landsbygdens polisväsende erforderliga lokaler som ock för Hemse kommuns förvaltning erforderliga utrymmen, kan jag icke underlåta att å denna för Hemse kommun så betydelsefulla dag lämna en kortfattad redogörelse för tillblivelsen av den nu för invigning färdiga byggnaden.

Under mina 11 års tjänstgöring såsom polischef i Hemse landsfiskalsdistrikt gjorde jag den ena bittra erfarenheten efter den andra hur svårt det är för en polisman att arbeta å en ort, där det icke finnes lämplig och användbar lokal för förvaringsarrest. Jag erinrar mig huru jag vid marknader såväl i Hemse som Stånga många gånger fick leta reda på anhöriga till berusade bråkmakare för att på så sätt få dem bort från marknadsplatserna. Jag erinrar mig vidare hur jag själv i egen bil kört bort sådana personer och avlevererat dem på platser belägna på tillräckligt långt avstånd från folksamlingar, så att det icke skulle vara så lätt för dem att komma tillbaka innan det bärsärkaartade marknadslynnnet hunnit försvinna. Jag erinrar också om hur jag upprepade gånger i min privata bostad eller å mitt tjänsterum måst hålla bevakning över häktade eller för brott misstänkta personer under nätterna, och slutligen kan jag icke heller underlåta erinra om huru jag vid oktobermarknaden för några år sedan var nödgad att i hyrbil föra en bråkmakare till polisarresten i Visby för att såmedelst kunna återställa och med tillgänglig polispersonal upprätthålla ordningen i Hemse. Kostnaderna för nämnda transport har jag själv fått betala och framställningar om ersättning för denna transport av statsmedel eller av Hemse kommun ha lämnats utan avseende. Dessa och många liknande historier gjorde på sin tid, att jag försökte få till stånd byggandet av en polisarrest, som kunde användas för sitt ändamål. Jag uppgjorde ett förslag till arrestlokal och för att utrymmet väl skulle kunna utnyttjas föreslog jag att övervakningen i arrestbyggnaden borde kunna inredas till kommunalexpedition och ett sammanträdesrum för nämnder och kommittéer, vilka ditintills fått hålla sina sammanträden å kaféer och i privathemmen. Förslaget diskuterades med kommunalnämndens ordförande, J. G. Jacobsson, som ställde sig förstående och välvillig till detsamma. En byggmästare anmodades uppgöra planritning och kostnadsförslag, vilket slutade på c:a 20,000 kr. Lämplig tomtplats utsågs t. o. m., men längre kunde det ej gå att genomdriva förslaget. Detsamma mötte kompakt motstånd. Andra byggnadsföretag ansågos på den tiden vara mera nödvändiga och skulle först och främst genomdrivas och avsattes t. o. m. en mindre summa såsom en grundfond för att så fort som möjligt kunna förverkliga de planerna. Genom de kommunala myndigheterna kunde jag således icke komma någon vart med förverkligandet av mina planer och mitt förslag »skrinlades» på obestämd tid. Behovet av en användbar arrestlokal gjorde sig dock alltmåra kännbart varför jag måste söka en annan utväg. Med länspolischefens bistånd beslöt länsstyrelsen i Visby att vid ett högt vite förelägga såväl Hemse kommun som ock övriga kommuner tillhörande Hemse landsfiskalsdistrikt att inom viss bestämd tid hava ordnat frågan angående hållandet av polisarrest. Genom detta föreläggande bragtes vederbörande kommunala förtroendemän därhän, att de började inse nödvändigheten av att någonting åtgjordes i saken. Ungefär vid samma tid hade Hemse samhälle genom köp blivit ägare till f. d. Duseska fastigheten i samhället varigenom samhället blivit ägare till en del av de tomter som skulle begränsa det blivande torget i samhället. Hos någon av samhällets innevånare hade efter förslag av distriktslantmätaren vid den tiden uppstått den tanken, att det blivande torget om möjligt borde

omgives av mer eller mindre monumentala byggnadsverk, helst kommunala. Det skulle sannolikt på de många turister, som årligen besöka Gotland, göra ett gott intryck om vid den ena kortsidan av torget kunde byggas en monumental byggnad i gammal Gotlandsstil. På samma gång en sådan byggnad skulle pryda torget och samhället i dess helhet skulle byggnaden även för efterkommande släktled bliva ett värdigt minnesmärke över den tidens regim och den framåtanda, som besjälade de då styrande. Ett följande grubbel och resonering över huru och till vilket ändamål en sådan monumentalbyggnad skulle kunna användas, löstes snabbt genom länsstyrelsens vitesföreläggande. Det gamla förslaget om byggandet av en polisarrest och kommunala expeditions- och sammanträdeslokaler framletades ur sina gömmor och därefter kommo händelserna i snabb följd. Arkitekt anlätades för uppgörande av ritningar och kostnadsberäkningar. Beräkningar verkställdes om den ekonomiska bärigheten av det planerade bygget, och beslut om byggandet av kommunalhuset kom omedelbart därefter. Lång tid efter beslutet om bygget tills dess första spadtaget till grunden togs hann ej förflyta. Allt skedde så hastigt, precis som om de styrande i samhället gripits av rädsla för att beslutet skulle kunna hävas om icke arbetet sattes igång omedelbart. Samtidigt med att arbetet med grävning av grunden påbörjades, påbörjades även underhandlingarna med de omkringliggande kommunerna om deltagande i kostnaderna för arrestlokalernas underhåll m. m.

Jag har icke sett byggnaden i fullt färdigt skick, men av allt att döma och med hänsyn till kostnaderna för densamma bör det vara en monumental byggnad och ett värdigt minnesmärke över den framåtanda, som A. D. 1937—38 besjälade Hemseborna. Ehuru jag icke själv blir i tillfälle att draga nytta av de lokaler, som för polisens räkning iordningstälts, är jag ändock glad över att ett länge känt behov blivit tillfredsställt och att min gamla dröm och mitt gamla förslag sent omsider blivit förverkligat, till båtad och gagn för den eller de som komma att handhava överseendet över ordningens upprätthållande å det gotländska sudret.

Jag vill icke underlåta att framhålla en byggnadsteknisk detalj som tillämpats vid uppförandet av det nu färdiga byggnadsverket, och som ur polisiär synpunkt torde kunna betraktas såsom en nyhet, och det är att dörrar och korridorväggar försetts med större och mindre glasrutor. Huruvida detta är praktiskt å en plats där bråkiga fyllerister o. dyl. skola föras in återstår att konstatera.

Jag hoppas slutligen att Hemse samhälle och orten däromkring icke i framtiden behöver ångra uppförandet av det i dag invigda kommunalhuset. Såsom gammal f. d. Hemsebo tillönskar jag samhället och orten en lugn och sund utveckling under för oss alla fredliga förhållanden.

Värnamo den 18 maj 1939.

Olof Hallin, landsfiskal.